

A. PERSI FLACCI  
ET  
D. IVNI IVVENALIS  
SATVRAE

EDIDIT  
BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA  
DENVO INSTRVXIT  
W. V. CLAUSEN

OXONII  
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

# SIGLA

**P** Montepensulanus bibl. med. 125  
**Arca.** fragmenta Arosiensia  
**Sang.** florilegium Sangallense  
**S** lemmata scholorum quae in P et Sang.  
 servata sunt  
**R** Parisinus 8072  
**V** Vindobonensis 107

**A** Monacensis 408  
**F** Parisinus 8071  
**G** Parisinus 7900 A  
**H** Parisinus 9345  
**K** Laurentianus 34-42  
**L** Leidensis bibl. publ. 82  
**O** Oxoniensis bibl. Bodleianae Canon. Class.  
 Lat. 41  
**T** Cantabrigiensis coll. Trinitatis O IV 10  
**U** Vaticanus Urbinas 661  
**Z** Londinensis mus. Britannici Add. 15600  
**Θ** codices AFGHKLOTUZ vel eorum plures

**Amb.** fragmenta Ambrosiana  
**Ant.** fragmentum Antinoense  
**Aurel.** fragmentum Aurelianense  
**Bob.** fragmentum Bobiense

**E** scholiastes

tu scabie frueris mali, quod in aggere rodit  
 qui tegitur parma et galea metuensque flagelli  
 discit ab hirsuta iaculum torquere capella.

forsitan inpensae Virronem parcere credas.  
 hoc agit, ut doleas; nam quae comoedia, mimus  
 quis melior plorante gula? ergo omnia fiunt,  
 si nescis, ut per lacrimas effundere bilem  
 cogaris pressoque diu stridere molari.  
 tu tibi liber homo et regis conuiua uideris:  
 captum te nidore suae putat ille culinae,  
 nec male coniectat; quis enim tam nudus, ut illum  
 bis ferat, Etruscum puero si contigit aurum  
 uel nodus tantum et signum de paupere loro?  
 spes bene cenandi uos decipit. 'ecce dabit iam  
 semesum leporem atque aliquid de clunibus apri,  
 ad nos iam ueniet minor altilis.' inde parato  
 intactoque omnes et stricto pane tacetis.  
 ille sapit, qui te sic utitur. omnia ferre  
 si potes, et debes. pulsandum uertice raso  
 praebebis quandoque caput nec dura timebis  
 flagra pati, his epulis et tali dignus amico.

155

160

165

170

## LIBER SECVNDVS

### SATVRA VI

Credo Pudicitiam Saturno rege moratam  
 in terris uisamque diu, cum frigida paruas  
 praeberet spelunca domos ignemque laremque  
 et pecus et dominos communi clauderet umbra,  
 siluestrem montana torum cum sterneret uxor  
 frondibus et culmo uicinarumque ferarum

5

169 tacetis  $\Phi$ : iacetis PRFZ sicut coni. Lubinus: sedetis L

pellibus, haut similis tibi, Cynthia, nec tibi, cuius  
 turbauit nitidos extinctus passer ocellos,  
 sed potanda ferens infantibus ubera magnis  
 et saepe horridior glandem ructante marito.  
 quippe aliter tunc orbe nouo caeloque recenti  
 uiuebant homines, qui rupto robore nati  
 compositiue luto nullos habuere parentes.  
 multa Pudicitiae ueteris uestigia forsan  
 aut aliqua exstiterint et sub Ioue, sed Ioue nondum  
 barbato, nondum Graecis iurare paratis  
 per caput alterius, cum furem nemo timeret  
 caulibus ac pomis et aperto uiueret horto.  
 paulatim deinde ad superos Astraea recessit  
 hac comite, atque duae pariter fugere sorores.  
 anticum et uetus est alienum, Postume, lectum  
 concutere atque sacri genium contemnere fulcri.  
 omne aliud crimen mox ferrea protulit aetas:  
 uiderunt primos argentea saecula moechos.  
 conuentum tamen et pactum et sponsalia nostra  
 tempestate paras iamque a tonsore magistro  
 pecteris et digito pignus fortasse dedisti.  
 certe sanus eras. uxorem, Postume, ducis?  
 dic qua Tisiphone, quibus exagitere colubris.  
 ferre potes dominam saluis tot restibus ullam,  
 cum pateant altae caligantesque fenestrae,  
 cum tibi uicinum se praebeat Aemilius pons?  
 aut si de multis nullus placet exitus, illud  
 nonne putas melius, quod tecum pusio dormit?  
 pusio, qui noctu non litigat, exigit a te  
 nulla iacens illic munuscula, nec queritur quod

13 ue RFKOTU et ut uid. P sicut consi. Pitboeui: que AGHLZP  
 18 ac Ø: et PR 28 ducis PRATU: duces Ø. legi non potest G  
 29 exagitere OUZ: exagitare PRØ

et lateri parcas nec quantum iussit anheles.  
 sed placet Vrsidio lex Iulia: tollere dulcem  
 cogitat heredem, cariturus turture magno  
 mullorumque iubis et captatore macello.  
 quid fieri non posse putes, si iungitur ulla  
 Vrsidio? si moechorum notissimus olim  
 stulta maritali iam porrigit ora capistro,  
 quem totiens textit perituri cista Latini?  
 quid quod et antiquis uxor de moribus illi  
 quaeritur? o medici, nimiam pertundite uenam.  
 delicias hominis! Tarpeium limen adora  
 pronus et auratam Iunoni caede iuuenecam,  
 si tibi contigerit capitis matrona pudici.  
 paucae adeo Cereris uittas contingere dignae,  
 quarum non timeat pater oscula. necte coronam  
 postibus et densos per limina tende corymbos.  
 unus Hiberinae uir sufficit? ocus illud  
 extorquebis, ut haec oculo contenta sit uno.  
 magna tamen fama est cuiusdam rure paterno  
 uiuentis. uiuat Gabiis ut uixit in agro,  
 uiuat Fidenis, et agello cedo paterno.  
 quis tamen adfirmat nil actum in montibus aut in  
 speluncis? adeo senuerunt Iuppiter et Mars?  
 porticibusne tibi monstratur femina uoto  
 digna tuo? cuneis an habent spectacula totis  
 quod securus ames quodque inde excerpere possis?  
 chironomon Ledam molli saltante Bathyllo  
 Tuccia uesicae non imperat, Apula gannit,  
 [sicut in amplexu, subito et miserabile longum.]

46 nimiam PRFHKTZ: mediam AGLOU 52 tende RAGLOU:  
 necte PHKTZ et in ras. P<sup>a</sup> 57 credo Thierfelder 58 nil PFKOUZ:  
 nihil RAGHLT 65 del. Guyet subito PRKOZ: subitum Ø et  
 am. OU, del. Dobree

attendit Thymeles: Thymeles tunc rustica discit.  
 ast aliae, quotiens aulaea recondita cessant,  
 et uacuo clusoque sonant fora sola theatro,  
 atque a plebeis longe Megalesia, tristes  
 personam thyrsusque tenent et subligar Acci.  
 Urbicus exodio risum mouet Atellanae  
 gestibus Autonoes, hunc diligit Aelia pauper.  
 soluitur his magno comoedi fibula, sunt quae  
 Chrysogonum cantare uetent, Hispulla tragoedo  
 gaudet: an expectas ut Quintilianus ametur?  
 accipis uxorem de qua citharoedus Echion  
 aut Glaphyrus fiat pater Ambrosiusque choraules.  
 longa per angustos figamus pulpita uicos,  
 ornentur postes et grandi ianua lauro,  
 ut testudineo tibi, Lentule, conopeo  
 nobilis Euryalum murmillonem exprimat infans.  
 nupta senatori comitata est Eppia ludum  
 ad Pharon et Nilum famosaque moenia Lagi  
 prodigia et mores urbis damnante Canopo.  
 inmemor illa domus et coniugis atque sororis  
 nil patriae indulsit, plorantisque improba natos  
 utque magis stupeas ludos Paridemque reliquit.  
 sed quamquam in magnis opibus plumaque paterna  
 et segmentatis dormisset paruula cunis,  
 contempsit pelagus; famam contempserat olim,  
 cuius apud molles minima est iactura cathedras.  
 Tyrrenos igitur fluctus lateque sonantem  
 pertulit Ionium constanti pectore, quamuis  
 mutandum totiens esset mare. iusta pericli  
 si ratio est et honesta, timent pauidoque gelantur

69 del. Guyet 77 que PRΦ: ue U Vat. 3287 sicut coni. Hadr.  
 Valerius 81 euryalum PRAU: euryalum aut Φ: euryalum O: eurya-  
 lum et Lond. mus. Brit. Add. 30861. 'nomina lanistae et gladiatorum' Σ

pectore nec tremulis possunt insistere plantis:  
 fortem animum praestant rebus quas turpiter audent.  
 si iubeat coniunx, durum est conscendere nauem,  
 tunc sentina grauis, tunc summus uertitur aer:  
 quae moechum sequitur, stomacho ualet. illa maritum  
 conuomit, haec inter nautas et prandet et errat  
 per puppem et duos gaudet tractare rudentis.  
 qua tamen exarsit forma, qua capta iuuenta  
 Eppia? quid uidit propter quod ludia dici  
 sustinuit? nam Sergiolus iam radere guttur  
 coeperat et secto requiem sperare lacerto;  
 praeterea multa in facie deformia, sicut  
 attritus galea mediisque in naribus ingens  
 gibbus et acre malum semper stillantis ocelli.  
 sed gladiator erat. facit hoc illos Hyacinthos;  
 hoc pueris patriaeque, hoc praetulit illa sorori  
 atque uiro. ferrum est quod amant. hic Sergius idem  
 accepta rude coepisset Veiento uideri.  
 quid priuata domus, quid fecerit Eppia, curas?  
 respice riuales diuorum, Claudius audi  
 quae tulerit. dormire uirum cum senserat uxor,  
 sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos  
 ausa Palatino et tegetem praefere cubili  
 linquebat comite ancilla non amplius una.  
 sed nigrum flauo crinem abscondente galero  
 intrauit calidum ueteri centone lupanar  
 et cellam uacuam atque suam; tunc nuda papillis  
 prostitit auratis titulum mentita Lyciscae  
 ostenditque tuum, genere se Britannice, uentrem.

103 iuuenta PRAOU: iuuenta est Φ 108 galeae Hadr. Valerius  
 109 semper PRAT: sed S: saepe Φ 117 post 118 collocauit Hermann  
 et Hermann: om. PRΦ 120 sed PRΦ Seru. in Aen. iv. 698 codd.  
 Caual. et Floriac.: et FKZ Seru. ibid. codd. ceteri: sic Ribbeck 123 pro-  
 stitit PSRO: constitit Φ